

Krížové plnenie nezabezpečuje sľúbený prínos

In: Svetové pôdohospodárstvo, roč. XII, 2010, č.1, str.2

Nedostatočné uplatňovanie pravidiel krížového plnenia vládami členských štátov pri vyplácaní poľnohospodárskych dotácií znamená, že tento mechanizmus má veľmi malý vplyv na ochranu flóry a fauny vo väčšine krajín EÚ. Prevažná časť členských štátov venuje pomerne málo pozornosti podmienkam krížového plnenia, pričom sa sústreďujú len na opatrenia krížového plnenia zamerané na zlepšenie efektívnosti poľnohospodárskej produkcie.

To je hlavný obsah správy nátlakovej skupiny Bird Life International (BLI) o uplatňovaní krížového plnenia súvisiaceho so systémom jednotnej platby na farmu.

BLI sumarizovala nedostatky na národnej úrovni takto:

- nedostatok jasných environmentálnych cieľov a úloh;
- nedostatky pri nahlasovaní, monitorovaní a hodnotení politických výsledkov;
- vylúčenie environmentálne výhodných platieb;
- neadekvátne a neefektívne kontroly;
- nedôsledné a neúmerne pokuty vzhľadom na spôsobené environmentálne škody;
- nedostatky pri penalizácii vážnych znečisťovateľov;
- neúmerne vyššie zaťaženie uvalené na extenzívne systémy hospodárenia nepoškodzujúce životné prostredie.

BLI je presvedčená, že väčšinu problémov týkajúcich sa neplnenia alebo nedostatočného uplatňovania opatrení vyvoláva samotný systém jednotnej platby.

„Škodlivé“ štandardy GAEC

Aj podmienky krížového plnenia týkajúce sa manažmentu pôdy pre pestovanie plodín pôsobia v niektorých členských štátoch proti biodiverzite. Osobitne v nových členských štátoch sú pravidlá vhodnosti pôdy pre jednotnú platbu na farmu a uplatňovanie noriem GAEC s cieľom predísť šíreniu nechcenej vegetácie nekompromisne posilnené a následkom toho sú príliš často zničené prirodzené stanovišťa.

Podľa Organizácie by Komisia mala stanoviť minimálne povinné normy, ktoré by slúžili pre usmernenie členských štátov pri implementácii požiadaviek SMR a GAEC, ktoré sú podľa nej podstatné pre dosiahnutie environmentálnych cieľov EÚ.

Komisia by tiež mala oveľa efektívnejšie riadiť uplatňovanie pravidiel o pokutách a členské štáty by mali oveľa aktívnejšie pôsobiť pri navrhovaní a presadzovaní povinností krížového plnenia.

To sú však podľa Inštitútu pre európsku environmentálnu politiku (IEEP) špecifické a cieľavedomé politiky a súčasne aj zvýšené výdavky, ktoré sú potrebné na efektívne vysporiadanie sa s problémami biodiverzity.

Viac finančných prostriedkov pre prirodzené stanovišťa

V osobitnej správe** Svetového fondu ochrany prírody (WWF) sa argumentuje, že v rozpočte pre obdobie po roku 2013 sa musí väčšia pozornosť venovať financovaniu ochrany lokalít výskytu voľne žijúcej zveri. Pripúšťa, že neexistuje odhad potrebných financií na zastavenie

straty biodiverzity. Je však presvedčený, že súčasné financovanie a politické mechanizmy sú nedostatočné.

Pokles biodiverzity pokračuje

IEEP je pesimistický ohľadom súčasných snáh zabrániť environmentálnej degradácii. „Je jasné, že strata biodiverzity bude pravdepodobne pokračovať vo veľkom rozsahu a už je zrejmé, že sa ciele EÚ ohľadom zabránenia strate biodiverzity do roku 2010 nedosiahnu. To znamená, že súčasné úsilie a investície na ochranu biodiverzity nie sú dostatočné a bude potrebná ďalšia pomoc, vrátane podpory z rozpočtu EÚ na riešenie straty biodiverzity efektívnejším spôsobom“.

Odporúčania Inštitútu v oblasti rozpočtu však nie sú dostatočné. Analýza BirdLife vysvetľuje stále viac sa rozširujúci názor, že súčasný podporný systém založený na jednotnej platbe na farmu je oslabený a nie je efektívnym nástrojom riešenia „problému“ podpory vidieckych príjmov, ani zosúladenia poľnohospodárskej produkcie s ochranou stanovišť divej zveri a ochranou životného prostredia.

Podporuje názory tých, ktorí veria, že revízia rozpočtu po roku 2013 by mohla obsiahnuť prispôbenie jednotnej platby na farmu ako nástroja na podporu príjmu a koncentráciu podporných fondov nepodporujúcich príjem špecifickým problémom a regiónom. Prístup zohľadňujúci individuálnu farmu, ktorý predpokladá jednotnú platbu na farmu spojenú s krížovým plnením, je nerelevantný regionálnemu, národnému a európskemu prístupu, ktorý je potrebný na ochranu stanovišť voľne žijúcej zveri.

* „Ako pomáha krížové plnenie SPP biodiverzite?“ Bird Life International.

http://www.birdlife.org/eu/EU_policy/Agriculture/eu_agriculture_green_smokescreen.html

** „Biodiverzita a rozpočet EÚ. Uvedenie prípadu pre ochranu biodiverzity v kontexte revízie rozpočtu EÚ“. Správa predložená Svetovým fondom ochrany prírody Inštitútu pre európsku environmentálnu politiku.

www.ieep.eu